

Alulírott, mint a Kir. Eötvös báró professzorom révén a Gemsey öntendőj ügyét közelebbről ismerem, az alapító levelhez a következő kivégintézkedéseket fűzöm:

Az alapító level, a mint azt maga is jellei csak „irányadóul” szolgált, a szabályok pontos formulálásáig pedig az abban megjelölt kötelezettségek lett volna a feladata. Ez azonban egyáltalán nem történt meg. Az eddigi gyakorlat szerint az irányelvek eljövését nem követték meg, hanem azokat Eötvös báró intenciói szerint Gemsey Andor urhozjárásával módosították, a nélkül hogy azokat irányban követték volna.

Lásóbeli

Ad. 1. Az állásokat nem a megjelölt kötelező határozatok alapján töltötték be, hanem főleg Eötvös bárónak kívánsága szerint. Az adományozás formai részét történt, s az öntendőj okosok semmiféle hivatalos irást nem kaptak arról, hogy az öntendőj nekik adományozhatók.

Ad. 2. Az öntendőj okosok rövidesb-hosszabb ideigoly állásokra töltötték be, a melyek nem tisztán adományos elfoglaltsággal kapcsolhatók. Vízont egyesek köztölt a barichas köztölt beendőkkel egyáltalán nem foglalkoztak.

Ad. 3. A főiskolai adományos intézetek és laboratóriumok az öntendőj okosok szükség szerint képleg rendelkezésre állottak.

Ad. 4. Egyes esetekben az öntendőj képleg külföldi tanulmányokra fordították.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ad. 5. Az állások a Kültantöröknek köztölt nem az alapító level kívánsága szerint osztották meg. Egy honi idai kerentit két fizikus és egy mineralógus fellow volt. Az Eötvös Kollegiumban az öntendőj okosok köztölt csupán Tangl és Filasok köztölt.

Nagyon sok nem követték be a level bevezetésében foglalt azon általános kívánságot, hogy az öntendőj mindaddig folyósítsák, míg az illetők más végleges állásukat

nem vállalták. Hogy valóban mindegyike fellow több éven
Kierent Kaptak az öntöndiját, a mikor már más végleges állí-
sa is volt. E kivánság egyébként az nagy jól jelfogott érdekében
Eötvös bíró véleménye szerint is következmenyie miatt be nem
vérték.

Énnek illendősége az én eseten. Öt évig az egyete-
mi fizikai intézet tanársegéde voltam, ezután megkaptam a
Semsey-öntöndiját ezen átlásomtól megváltam. Mint fellow
15 éven Kierent Eötvös bíró világhírű geofizikai kutató-
sáit vesellen. A mikor azután nagy esen munkatársával
végleges geofizikai állást nyertem, a fennálló törvények szerint
államvizsgálóban megmaradás miatt nagy az asszisztensi, vala-
mint Semsey-fizikus évenet élveztem. Thus évi működé-
semet sem a költségét, illetve az ennek megfelelő átlás sem
a nyugdíj szempontjából nem vehetik tekintetbe. Vessze-
len hogy az a ~~korábbi~~ következmeny a nemes lettén alapuló
intenzívívát önmagam egyeztethető.

Egyen ezért nagy arányt kellene törvényileg gondoskod-
ni, hogy a Semsey fellow évek az államvizsgálókban bevétele-
kasszanak arányt követés nélkül megengedni, hogy az öntö-
ndijok állást vállaltassanak; természetesen csak oly állást, a
melyben az illetők Kéző tudományos működés fejthetnek ki. Az
új állásításánál minden esetre mérlegelendő azon követmeny
is, hogy a jelen viszonyok között a 4000 Korona évi jövedelem
az illetők megélhetését korántsem bűntéri.

De én is Fekete János barátom esetére kívánlag esem a
következőket jegyzem meg:

Mindenképpen azon célra kell Kiephat az öntöndiját,
hogy Eötvös bíró geofizikai kutatói által Kéző működésük
A mikor pár év előtt nagy esen munkatársak végleges ge-
fizikai állást nyertek, Eötvös bíró tekintetbe költségét

événté már rendelkezett elvételére vagy inkább arra hogy az ön-
tönöndiját továbbra is felvegyük. Nevezetesen Pötös báró jött hoz-
za akkor, hogy az öntönöndiját ez évben is elveszhesse. Tekintve,
hogy Pötös báró ezt követően elhunyt, kötelességünknek is megjárni,
hogy az öntönöndiját ez év végéig legmagyobb hálunk és köni-
vetségünk kifejezése mellett lemondjunk.

Pötös bárónak arról is volt a szándéka, hogy a
mikor én és Fekete továbbra megváltunk az öntönöndiját, Samson
önméltóságát annál kéri, hogy ezen év 8000 Kacarat az ögeofizi-
kai Kutatóintézetnek adja át. Tekintve, hogy vezetése alatt az
Pötös Loránd fele geofizikai Kutatóintézet tovább folytatta, nem
voltam-e tehermentes, hogy ez ömög tényleg e visszatérő támogatás a-
ra fordítsuk.

Bpest. 1919. nov. 20.

Dr. Selye János

Arolak ^{2/1} Semsey Andor személyes levelei.

1.) A Semsey János öntudij, a Magyar Tudományos Akadémia
Semsey fellow intérménye. Az eredeti alapító levél nálam van.
 Gyónterint szerepel a Term. T. Közlöny 27. kötet, 1895. ^{év} 438-39 oldal-
 on Körösi Levelekkel.

Az alapítvány ömleszt nem telke be, csak egyenként évi 2000 ft.
 lefizetésre kötelezte magát három öntudijas részre. Az alapí-
 tó levélben foglalt irányelveket jórészt nem tartották be, hanem
 Eötvös hársó intenciói mint Semsey János házajánlásával mó-
 dotították a nélkül hogy azokat irásba szövegezték volna.

Az állások nem a megjelölt kiváltság hatáskörök alapján
 töltöttek be, hanem főleg Eötvös hársóak kiváltsága szerint. Az
 adományozás familiariter történt, a mielőtt a fellowok volna Sem-
 sei János hivatalos irást nem kaptak. Egyes esetekben az öntudij kül-
 földi tanulmányokra fordították. Az állások a kiváltságosok kö-
 zött nem az alapító levél kiváltsága szerint osztották meg. ^{ak} ^(2. Könyv)
^{1. Könyv} Filarszki ^{Wander} Értelmek kollegiumban is működtek, Mauritz ^{Béla} név. Leg-
 hamarabb időn Merent én és pár évvel később velem együtt Je-
^{János} Károly elvette egyenesen az a megjelöléssel, hogy Eötvös hársó
 világhírű geográfiai kutatásait véresen és nagy teret abban se-
 gédkeztek. (Kiváltsága volt e nemis intézménynek, hogy nem volt két-
 tőn statárium, s így es évek az államirodájában nem számítottak
 be.)

Ezekkel érte az állások jórészt megtöltöttek, de nem töltöttek
 be újat, ekkor ugyanis már a család nagyon ellenőrizte Semsey An-
 dor kiadásait. Hatáskörök teljesén meggyűnt, mert az örökösök nem
 vállalták az ömleszt kiváltságait.

MAGYAR
 TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
 KÖNYVTÁRA

2.) A. b. Eötvös József collegium ^{Semsey} ak totok adományozat támogatva
 pl. a fentebb idézett levélben is a könyvtár céljaira 5000 ft-ot adomá-
 nyoz. A többiről Baronich ^{Géza} posthat privilegium intést.

3.) Eötvös hársó geográfiai kutatásait ^{Semsey} nagy mértékben támogatta.
 Az első horvát ingák jórészt az ö pénzén kent tek. ak mikor 1901-ben
 (pedig)

Légtelenesen

vesztésén alatt Eötvös báró rendelkezés Theriac inga mérési és geofizikai
kutatásai megindultak a műkészes expedíció felmerését (Körm, sátra
stb.) az ő pénzéből szervezték be, összesen kb 16,000 kék. kor. érték-
ben. A műkészes Eötvös halálával igazgatóisága alatt / megalkult
a „Báró Eötvös Loránd geofizikai intézet” a tárgyat ^{és műveit} ~~és műveit~~
és nevével kiemelésé mellett az intézet leltárátba vétetett fel.

1907-től kezdődően a magyar állam évi 60,000 koronát
költött Eötvös báró rendelkezésére geofizikai kutatásai támog-
gatására. Ez először 1901 elejétől 1907 közepéig a mérési
eszközök kiadásait is Jersey fedette összesen kb 80,000 kor
korona adományozásával. -100,000

4.) Az Alkademia 10 dbt egyenként 10,000 forintos pályázatból
itt csapnó felmentem, hogy azokat értékesen jelentett meg a Term. I.
Kötetben is, és pedig 27 kötet 1895 évf. 601 old.; 29 kötet 1897
évf. 263 old.; 33 kötet, 1901 évf. 649; 34 kötet, 1902 évf. 1 old.

5.) Nagyon sok a Term. I. Kötetben jelent meg (20 kötet, 1888
évf. 65 old.) „de en programmon” kis cikk, a melyben Jersey tudomá-
nyos életéről való adatközléseket ír. egyelőre)

6.) Jersey nagyobb mennyiségű radiumot vásárolt és ezt nem
végleges adományképpen, hanem szabad használatra bocsátta az
akadémia rendelkezésére:

a.) Haberern ^{J. Pál} ~~szól~~ van tudomány 100 meg-
mennyiség (a pontos adatok nem tudom.) gyógyítási célból.

b.) Klupathy Jenő ~~szól~~ van kb. 30 meg. (a pontos adatok
nem tudom és Klupathytól nem is tudtuk meggyezni.)

c.) Tancz Károly ~~szól~~ van 25 meg. E mennyiség is eredeti-
leg Klupathytól volt és ő engedte át kis értékesítés céljából
Eötvös bárónak.

Az értékesítés a radiumok kényszerűen vonatkozott
tárgyaktól folyhat, amely körülmények között hajlandók azokat
végleges és nevezetesen, illetve a megjelölt intézményeknek
adományozni.

7.) Jersey Eötvös báróval jó barátságban volt és sok-

Adatok Dr. Semsey Andorra vonatkozólag.

1. A Semsey féle ösztöndíj, a " Magyar Tudományos Akadémia Semsey fellow " intézménye. Az eredeti alapító levél nálam van. Szó szerint egyezik a Term. T. Közlöny 27.kötet, 1895.évf.438-39 oldalon közölt levéllel.

Az alapítvány összeget nem tette le, csak egyenként évi 2000frt. lefizetésére kötelezte magát három ösztöndíjas részére. Az alapító levélben foglalt irányelveket jórészt nem tartották be, hanem Eötvös báró intenciói szerint Semsey szóbeli hozzájárulásával módosították a nélkül, hogy azokat írásban szövegezték volna.

Az állásokat nem a megjelölt bizottság határozata alapján töltötték be, hanem főleg Eötvös bárónak kívánsága szerint. Az adományozás familiariter történt, a miről a fellowok soha semmiféle hivatalos irást nem kaptak. Egyes esetekben az ösztöndíj külföldi tanulmány-
 utra fordított. Az állások a különböző szakok között nem az alapító levél kívánsága szerint oszlottak meg. Filarszky Mándor és Tangl Károly az Eötvös Kollégiumban is működött, Mauritz Béla nem. Leghosszabb időn keresztül én és pár évvel később velem együtt Fekete Jenő élvezte egyenesen azzal a megbizatással, hogy én Eötvös báró világhírű geofizikai kutatásait vezessem és hogy Fekete abban segítsek. / Hátránya volt e nemes intézménynek, hogy nem volt kellően statuálva, s így ez évek az állanszolgálatba nem számítottak be. /

Evekkel ez előtt az állások jórészt megürültek, de nem töltettek be újból, ekkor ugyanis már a család nagyon ellenőrizte Semsey Andor kiadásait. Halálával teljesen megszűnt, mert az örökösök nem vállalták az összegek kiutalását.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

2. A b. Eötvös József-collegiumot Semsey több adománnyal támogatta pl. a fent idézett levélben is a könyvtár céljaira 5000 frtot adományoz. A többitől Bartoniek Géza adhat felvilágosítást.

3. Eötvös báró gravitációs kutatásait Semsey nagy mértékben

támogatta. Az első torziós ingák jórészt az ő pénzén készültek. A mikor pedig 1901-ben vezetésen alatt Eötvös báró részletes torziós inga mérései és geofizikai kutatásai megindultak, a szükséges expedíciós felszerelést / kocsi, sátor stb. / az ő pénzéből szereztük be, összesen kbl. 16,000-béke kor. értékben. A mikor Eötvös halálával igazgatásom alatt véglegesen megalkult a "Báró Eötvös Lóránd geofizikai intézet" e tárgyak és műszerek az adományozó nevének kiemelése mellett az intézet leltárába vétettek fel.

1907-től kezdődőleg a magyar állam évi 60,000 koronát bocsátott Eötvös báró rendelkezésére geofizikai kutatásai támogatására. Ez előtt vagyis 1901 elejétől 1907 közepéig a mérések összes folyó kiadásait is Semsey fedezte összesen kbl. 80,000-100,000 korona adományozásával.

4. Az Akademia 10 drb egyenkint 10,000 frtos pályázatáról itt csupán felemlitem, hogy arról értesítések jelentek meg a Term. T. Közlönyben is, és pedig 27 kötet 1895 évf 601 old.; 29 kötet 1897 évf. 263 old.; 33 kötet, 1901 évf. 649; 34 kötet, 1902 évf. 1 old.

5. Ugyancsak a Term. Tud. Közlönyben jelent meg / 20 kötet, 1888 évf. 65 old. / "Az én programom" kis cik, a melyben Semsey tudományos célokra való adakozásairól ír.

6. Semsey nagyobb mennyiségű rádiumot vásárolt és ezt egyelőre nem végleges adományképen, hanem szabad használatra bocsátotta az alábbiak rendelkezésére :

a. Haberern J. Pál-nál van tudtommal 100 mgr-nál nagyobb mennyiség / a pontos adatot nem tudom. / gyógyítási célból.

b. Klupathy Jenőnél van kbl. 30 mgr. / a pontos adatot nem tudom és Klupathytól nem is tudtuk megszerezni. /

c. Tangl Károlynál van 25 mgr. E mennyiség is eredetileg Klupathynál volt és ő engedte át kísérletezés céljából Eötvös bárónak.

Az örökösökkel e rádium készletekre vonatkozólag tárgyalások folynak, s úgy látszik hogy ők hajlandók azokat véglegesen a nevezetteknek, illetve a megfelelő intézményeknek adományozni.

